

CAGANÒFILS

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ «AMICS DEL CAGANER»

SEGONA ÈPOCA. DL.: B-21.699/97 · BARCELONA · JULIOL 2005 · NÚM. 26

Carta oberta

a socis i sòcies

Quan tindreu la present edició del juliol de 2005 d'El Caganòfil a les vostres mans, faltará només un any per a les eleccions de la Junta Directiva per al nou període que va del juliol de 2006 al juny de 2010.

Tenim, doncs, encara un any per intentar organitzar un nou equip que porti endavant les activitats de l'Associació.

La majoria de components de l'actual Junta, s'ha de dir que els canvis d'altres i baixes han estat mínims, el juny de 2006 farà vuit anys que haurem estat treballant per l'Associació. És per això que considerem força convenient que noves cares, noves idees, noves iniciatives s'incorporin a la nova Junta.

Així, els components d'aquesta Junta us demanem que hi reflexioneu i presenteu les vostres candidatures com a membres de la nova Junta a elegir.

Durant aquest temps s'han aconseguit força coses, però en queden moltes per a ser realitzades i us volem encoratjar a dur-les a terme.

Esperem la vostra col·laboració i us desitgem que passeu un bon estiu.

Ben cordialment,

Joan Lliteras

Caganers

retallables

Put a
"caganer"
in your
life!

Caganer *de l'any 2004*

Tortell Poltrona caganer de l'any 2004

La nit del dijous 16 de desembre passat al restaurant del Col·legi de Metges, l'artista i caganer Scaramouix va presentar el caganer de l'any, el pallasso Tortell Poltrona.

L'havien elegit en l'assemblea de l'Associació el 7 de juliol. Va ressaltar les seves qualitats de bon pallasso i millor persona. Va remarcar el mèrit que havia fet de promoció del caganer. En la darrera gira del circ Cric per tot el país n'havia fet difusió al poder trobar en la guixeta la figura del caganer Tortell Poltrona. En un espai com un altaret es podia comprar i venerar sant caganer Tortell Poltrona de petit format.

En l'agraïment en Tortell Poltrona va oficiar tota una cerimònia. Ens introduí al món del pallasso, dient-nos com son i de quina matèria estan fets. De perquè havia triat aquest ofici i com el pallasso i el caganer caminaven en espais i interessos semblants.

Va regalar-nos un nas vermell de pallasso a tothom. Revestits ens miràvem i enteníem que participàvem en el ritus circenc-caganer. Érem uns celebrants del misteri que s'oficiava.

Ens parlà dels Pallassos sense Fronteres. De com anaven arreu predicant la bona nova en indrets on sovint hi ha pasta la guerra o la fam. A través del somriure i solidaritat amb la causa dels desheretats i els pobres han voltat de Centre-Amèrica i l'Àfrica i els Balcans. Fan amistats en comunitats que esperen la bona nova de la paraula del joc i del retorn de l'alegria per ajudar a viure entre la injustícia i el caos de la otterrada.

Acabà la cerimònia amb un homenatge al primer caganer de l'any en Joan Brossa, germà gran del món del màgic i la intel·ligència. Fou una acció que ens recorda al pedòman Josep Pujol. Escenificà "El pet de foc". Col·locat al mig de l'assemblea i acompanyat d'una cadira senzilla demanà silenci. S'assegué a la punta de la cadira i invocà en nom de Joan Brossa. Va fer un esforç d'aquells i sorgí un pet fogós de llarga flamarada que durà un temps indefinit posseïts estàvem de la meravella.

Vam sortir del sopar confortats i a la vegada alegres de tot allò que havíem celebrat. De tant en tant em poso el nas vermell que guardo gelosament. Em comunico amb el món senzill de les antenes del circ Cric a la vall del Tordera, només he de prem e'l i estirar la goma del nas, després la comunió.

Jordi Sarrate

FESTA DEL CAGANER

Col·legi de Metges
de Barcelona

16 de desembre del 2004

Els caganers

del Muns

A la dècada dels anys setanta, vaig tenir la sort de conèixer a la família Muns, el pare, Manel Muns i el fill adoptat, Andrés Muns. L'Andreu parlava castellà, i gairebé mai el vaig sentir articular una paraula en català.

Durant més de vint anys vaig ser client dels dos artistes, figuristes reconeguts, i dels pocs que quedaven, capaços de fer qualsevol encàrrec, sempre que l'Andrés donés el vist i plau, doncs era ell qui decidia. Quan els vaig conèixer, el pare ja no pintava les figures, però si que les emmotllava, retocant-les fins a deixar-les llestes per la pintura.

El pare em va fer diferents caganers d'acord amb els personatges que li demanava, però l'Andrés no en volia fer, ell deia que no es rebaixava fent unes figures que mai tenien que estar en un Pessebre, finalment i després de demanar-li moltes vegades em va fer un pagès català del 18 cms d'altura. Recordem que aleshores només feia figures de pessebre catalanes.

Sovint el Manel parlava del seu passat: com es va trobar sense tots el motlles de les figures que havia fet, doncs el seu pare un dia se les va vendre per 25.000 pessetes al sabater de Sitges de cognom Pañella, qui encara té la seva tenda davant de l'ajuntament i cada any fa figures fent servir aquells motlles. Heus aquí com el pobra Manel va tenir de començar de nou.

Tornant als caganers, el temps tot ho canvia, i l'Andrés Muns acabà per fer els motlles dels caganers que després en Gòdia vendria a la Fira de Santa Llúcia.

Quan va morir el Manel Muñoz, el seu fill quedà trasbalsat, i la seva feina ja no va ser la mateixa, podríem dir que amb la mort del seu pare ell va començar a morir poc a poc.

Voldria deixar patent el meu reconeixement i l'admiració envers aquests dos personatges del barri de Sants, que vivien humilment, però que tenien un cor molt gran, i concretament l'Andrés, va contribuir amb la seva obra a engrandir el nombre de caganers, vençut per la força d'aquesta figura, que malgrat els seus detractors, roman entre nosaltres.

Caganers col·lecció de Joan Rossell

Els caganers

del 2004

Selecció de més de seixanta novetats

Ferran Adrià
de Scaramuix

ZP
de l'Anna M. Pla

Príncep
de l'Anna M. Pla

Letícia
de l'Anna M. Pla

**Timbaler
del Bruc**
de l'Anna M. Pla

Escolanet
de l'Anna M. Pla

Dalí
de l'Anna M. Pla

**Lluitador
de Sumo**
de l'Anna M. Pla

Ronaldinho
de l'Anna M. Pla

Veterinari
de l'Anna M. Pla

Boletaire
de Múrcia

Cambrer
de Múrcia

Basc
de Múrcia

Català
de Múrcia

Pallasso
de Múrcia

**Català
de ceràmica**

Els caganers

del 2004

Selecció de més de seixanta novetats

Puyol

Martínez de Caldes

Eto'o

Martínez de Caldes

Etxarri

Martínez de Caldes

Rajoy

Martínez de Caldes

Sant Jordi

Martínez de Caldes

Guerrer de Xiang

Martínez de Caldes

Princesa

Martínez de Caldes

Bush

Martínez de Caldes

**Didal
de ceràmica**

**Selecció catalana
d'hoquei
de ceràmica**

**Ronaldinho
de ceràmica**

**Filferro
i ceràmica**

**Hebreu
de l'Aurora**

**Català I
de l'Aurora**

**Català II
de l'Aurora**

**Caganer català
de plom**

Exposicions 2004

Exposició de caganers al Palau del Rei Moro de Sitges

L'exposició important d'aquest any va tenir lloc a la suggestiva localitat de Sitges i es va muntar a un edifici tan emblemàtic i a la vegada amb tanta història com es el Palau del Rei Moro. Es tracta d'una edificació del segle XV a la qual s'accedeix per una magnífica portada en arc de mig punt, adollada i que a hores d'ara s'utilitza per a diverses activitats ciutadanes de caire artístic i cultural. Va ser restaurat als anys quaranta i avui és la seu social de diferents entitats i associacions sitgetanes com ara l'Agrupació de Balls Populars, la Colla Jove de Castellans o el Grup Pessebrista.

Precisament aquesta darrera entitat és la que va convidar a la nostra Associació a participar juntament amb ells a la mostra que anyalment organitzen pel Nadal de diorames, perquè aportéssim les nostres simpàtiques figures. Era interessant comprovar l'efecte del contrast de dos exemples tan diferents com la serietat de les representacions pessebrístiques que ells realitzen per una banda i la cruesa humorística i desinhibida realitat de la nostra figura del caganer per l'altre.

L'exposició es va inaugurar el dia 24 de desembre i nosaltres vàrem participar amb una nodrida i completa representació de les col·leccions de diversos associats. Va romandre oberta fins el dia 9 de gener i va resultar un veritable èxit, tota vegada que van desfilar per les sales del Palau del Rei Moro una gran quantitat de persones, tant de Sitges com de fora, que aprofitaven el cap de setmana per gaudir d'una exposició original i divertida on podien veure uns centenars de caganers de tots tipus, mides, èpoques i materials.

Tant el Grup Pessebrista com a organitzador (que per cert curiosament tenen un caganer per emblema) com els visitants, van quedar gratament sorpresos de l'originalitat de les diverses figures que estaven exposades. El conjunt realment quedava rodó i molt interessant, per la qual cosa vàrem rebre moltes felicitacions que fan que cada vegada estem més animats per que l'any proper les nostres exposicions siguin més boniques, més curioses i més originals.

Xabier Añoberos Trías de Bes

Exposició antològica d'Anna M. Pla a Centelles

Seguint la idea de recordar l'obra de figuristes que es dediquen a realitzar caganers, s'ha celebrat durant les Festes de Nadal i Reis a la seu d'Amics de Centelles, aquesta mostra sobre la figurista Anna M. Pla. Ja són uns dos-cents caganers de tots tipus els realitzats

per aquesta ceramista. Es podien veure dels que es poden trobar al seu taller o parades i els realitzats per encàrrec i de caràcter privat. L'exposició va ser molt visitada i va ser l'alegria pels aimants del caganer.

III CALÇOTADA A TARRAGONA

20 de febrer 2005

Amb l'assistència de catorze socis vam celebrar el passat 20 de febrer la III Calçotada, la segona que fem a Tarragona, en un esplèndid dia del mes de febrer.

Fires nadalenesques

Recorden

e-mail: informacio@amicsdelcaganer.org

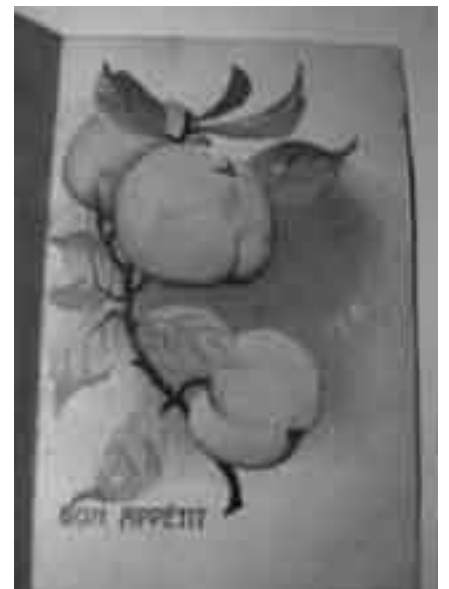
racó de curiositats

Galeria Contrast. Nadal 1997

Pòster Frank Zappa. Anys 60

Col·lecció de postals de Jordi Sarrate